

Pohjois-Savon liitto

Maakuntavaltuuston seminaari Elinkeinopoliittiset tavoitteet ja maakunnan kehittämisen kärjet

18.11.2024

Heikki Sirviö, Aluekehityspäällikkö, FT

20.11.2024

Maakuntasuunnitelma 2040

- Pitkän aikavälin suunnitelma
- Miten Pohjois-Savo kehittyy meneillään olevien muutosprosessien mukana?
 - Geopolitiikan ja maailmantalouden muutos
 - Ilmastonmuutos ja luonnon monimuotoisuuden heikentyminen
 - Väestömuutos
 - Teknologinen murros
- TEM:n ohjeistuksen soveltaminen
- Elinkeinopoliittiset tavoitteet
- Kehittämisen kärjet – älykkään erikoistumisen valinnat
- Yhteensovittaminen muiden alueellisten suunnitelmien kanssa

Muutosprosessit

- Geopolitiikan ja maailmantalouden muutos näkyy aluetaloudessa mm. toimitusketjujen, tuotantokustannusten, markkinoiden ja kysynnän muutoksina.
 - Näihin voidaan vastata varautumalla, kehittämällä alueellisia arvoketjuja ja panostamalla kv. yhteistyöhön uusien kumppanuuksien ja markkinoiden löytämiseksi.
- Ilmastonmuutos ja luonnon monimuotoisuuden heikentyminen – ilmastonmuutokseen sopeutuminen ja ympäristöpolitiikan tavoitteiden saavuttaminen edellyttävät aluetalouden uudistumista
 - Energiamurros
 - Bio- ja kiertotalous
- Väestömuutos uhkaa työvoiman saatavuutta, yritystoiminnan jatkuvuutta ja alueen koulutustarjontaa
 - Tästä syystä on tarpeellista määritellä alueellinen väestötavoite ja keinot sen saavuttamiseksi → on huolehdittava alueellisesta koulutustarjonnasta ja työmarkkinoiden toimivuudesta.
 - Julkinen palvelutarjonta ja sen suhde aluerakenteeseen
- Teknologinen murros (läpäisevä digitaalisuus, tekoäly, sähköistyminen...) avaa mahdollisuuksia mutta kasvattaa myös osaamis- ja TKI-tarpeita
 - Datatalouden mahdollisuudet Pohjois-Savossa?
 - TKI-toiminnan kasvattaminen/rahoitusmahdollisuuksien hyödyntäminen

ÄLYKÄS ERIKOISTUMINEN

Ilmasto, kiertotalous ja kestävä kehitys

ICT ja digitaalisuus

Osaaminen ja työvoima

Hyvinvointi ja kulttuuri

Innovaatiot, yrittäjyys ja kasvu

Saavutettavuus ja aluerakenne

Kone- ja
energia-
teknologia

Metsä-
teollisuus

Elintarvikkeet

Hyvinvointi-
teknologia

Matkailu

Älykäs
vesijärjestelmä

Biojalostus

Maakuntaohjelman ulkoisen arvioinnin palaute

- Pohjois-Savon liitto teetti lakisääteisen ulkoisen arvioinnin yhdessä Etelä-Savon ja Pohjois-Karjalan maakuntaliittojen kanssa. Arvioinnin teki Owl Group.
- Keskeiset johtopäätökset:
 1. Biotalous- ja vähähiilisyys Hankkeet: Nämä ovat merkittäviä kehityskohteita, vaikka ne kohtaavatkin suuria haasteita. Investoinnit biotalouteen ovat kuitenkin keskeisiä alueen talouden ja ympäristöystävällisen kehityksen kannalta.
 2. Digitalisaation edistäminen: Digitalisaatio etenee tasaisesti, mutta haasteena on edelleen osaavan työvoiman saatavuus. Yritysten kyky hyödyntää digitalisaatiota on kriittistä alueen kilpailukyvyn vahvistamiseksi.
 3. Matkailu ja kansainvälinen kasvu: Matkailu, erityisesti kansainvälinen, on tärkeä kasvuala Pohjois-Savossa. Matkailun elpyminen ja kasvu voivat merkittävästi vahvistaa alueen taloutta ja houkuttelevuutta.
 4. Yhteistyö ja kumppanuudet: Yhteistyön lisääminen naapurimaakuntien ja kansainvälisten toimijoiden kanssa on tärkeää alueen kilpailukyvyn vahvistamiseksi. Tämä luo myös uusia mahdollisuuksia investoinneille ja alueen elinvoiman parantamiselle.

Aluekehittämispäätöksen 2024-2027 sisältö

Aluekehittämisen painopisteet

kestävä elinvoima ja investoinnit

hyvinvoiva väestö ja yhteisöt

vetovoimainen elinympäristö ja monimuotoinen luonto

Kaikkia painopisteitä yhdistävät teemat

kokonaisturvallisuus

kansainvälisyys

aluelähtöisyys

Aluekehittämisen edellytykset

alueiden saavutettavuus

työvoiman saatavuus ja työllisyys

osaaminen ja sivistys

TEM:n ohjeistuksen soveltaminen

- Aluekehittämisen painopisteitä kaudelle 2024–2027 ovat:
 - kestävä elinvoima ja investoinnit
 - hyvinvoiva väestö ja yhteisöt
 - vetovoimainen elinympäristö ja monimuotoinen luonto
- Kaikkia painopisteitä yhdistävät:
 - kokonaisturvallisuus
 - kansainvälisyys
 - aluelähtöisyys
- Lisäksi päätöksessä on tunnistettu aluekehityksen ja valittujen painopisteiden kehittämisen edellytyksinä
 - alueiden saavutettavuus
 - työvoiman saatavuus ja työllisyys
 - osaaminen ja sivistys
- Maakuntaohjelmassa kuvataan, kuinka näitä painopisteitä toteutetaan alueen lähtökohdista.
 - Onko soveltamisen tapa valikoida näiden joukosta läpileikkaavat teemat?

Elinkeinopoliittiset tavoitteet

- Miten saavutetaan kestävä elinvoima ja edistetään investointien toteutumista Pohjois-Savossa?
- Lähtökohtana olemassa oleva yritystoiminta, osaaminen, tutkimus ja koulutus
- Uudistumisen tarve eli kehittämisen kohteet:
 1. Korkeamman arvonlisän tuotanto/tuotteet
 2. Vahvemmat alueelliset arvoketjut
 3. Vahvistuva yhteys tietotalouteen
 4. Ilmasto- ja monimuotoisuustavoitteiden saavuttaminen
- Edellytykset: toimivat energia-, liikenne- ja tietoliikenneinfrastruktuurit, monipuolinen koulutustarjonta
 - Vaativat julkisia investointeja, joiden saamiseksi osoitettu menestys/todennettu potentiaali ovat tehokkaimmat argumentit.

Kehittämisen kärjet – älykkään erikoistumisen valinnat

- Pohjois-Savon kehittämisen kärjet on todettu kerätyn palautteen perusteella oikein valituiksi ja toimiviksi.
- Pohjois-Savo on saanut kiitosta älykkään erikoistumisen toimintamallin johdonmukaisesta ja käytännönläheisestä soveltamisesta.
 - Älykkään erikoistumisen valinnat, niitä tukevat ekosysteemit/klusterit, rahoituksen suunnitelmallinen kohdentaminen
- **Ehdotus 1:** seuraavaan maakuntaohjelmaan **kuusi kärkialaa**: tuodaan nykyisistä kärjistä yhteen metsäteollisuus ja biojalostus, jotta voidaan yhdistää teollinen kapasiteetti ja materiaalivirrat vahvaan TKI-toimintaan → uudeksi kärkialaksi **Bio- ja kiertotalous**.
- **Ehdotus 2:** nostetaan kaikkia kärkialoja koskeviksi läpileikkaaviksi teemoiksi **kestävä elinvoima, kokonaisturvallisuus, osaava väestö ja saavutettavuus**

Uudet kärjet ja teemat

Kärkialat

1. Bio- ja kiertotalous
2. Kone- ja energiateknologia
3. Elintarvikkeet
4. Hyvinvointiteknologia
5. Älykkäät vesijärjestelmät
6. Matkailu

Läpileikkaavat teemat

1. Kestävä elinvoima
 - Uudistuva aluetalous & investoinnit
 - Teknologiamurroksen hyödyntäminen
2. Kokonaisturvallisuus
 - Ilmasto- ja ympäristötavoitteiden saavuttaminen
 - Aluetalouden monipuolisuus ja toisiaan tukevat arvoketjut
3. Osaava väestö
 - Monipuolinen koulutustarjonta ja toimivat työmarkkinat
 - Hyvinvoivat yhteisöt, sivistys ja kansainvälisyys, joista muodostuu alueen vetovoima.
4. Saavutettavuus
 - Liikenne- ja tietoliikenneyhteydet, erilaisten kuntien vahvuuksien hyödyntäminen

Yhteensovittaminen muiden alueellisten suunnitelmien kanssa

- Pohjois-Savon maakuntasuunnitelmassa 2040 ja maakuntaohjelmassa 2026–2029 huomioidaan *Pohjois-Savon alueellinen maaseudun kehittämissuunnitelma 2023-2027* ja *Pohjois-Savon ilmastotiekartta*.
- Pohjois-Savon ELY-keskus koordinoi Pohjois-Savon *ilmastonmuutokseen sopeutumissuunnitelman* ja *luonnon monimuotoisuusohjelman* valmistelua osittain samaan aikaan, ja ne huomioidaan maakuntaohjelman ja -suunnitelman valmistelussa.
- Koordinaatio Metsäkeskuksen valmistelemaan Pohjois-Savon metsäohjelmaan.

Kiitos!

Heikki Sirviö, aluekehityspäällikkö
heikki.sirvio@pohjois-savo.fi, 0447142603

